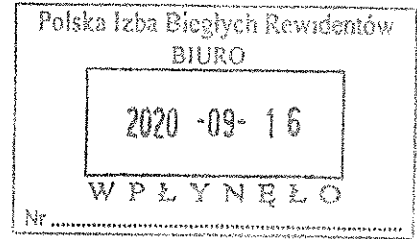

**DEPARTAMENT INFORMACJI
FINANSOWEJ**

IF10.050.3.2020

Pani **Barbara Misterska-Dragan**
Prezes
Krajowej Rady Biegłych Rewidentów
Al. Jana Pawła II 80
00-175 Warszawa

Szanowna Pani Prezes,

W nawiązaniu do pisma z dnia 30 stycznia 2020 r. (znak: P- 20200130-002) oraz z dnia 31 lipca 2020 r. (znak: P-20200730-007) w sprawie interpretacji przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (tekst jedn. Dz. U. z 2020 roku, poz. 971, ze zm.), Departament Informacji Finansowej uprzejmie wyjaśnia, co następuje.

W art. 2 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* – zwanej dalej „ustawą PPP/PFT” – jako instytucja obowiązana wskazani zostali biegli rewidenci.

Przepisu powyższego jednak nie sposób odczytywać w oderwaniu od brzmienia art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. *w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE* (Dz. Urz. UE L nr 141 z 05.06.2015 r., str. 73) – zwanej dalej „dyrektywą 2015/843” – wskazującego, że przepisy dyrektywy znajdują zastosowanie do osób fizycznych lub prawnych podczas wykonywania ich działalności zawodowej biegłych rewidentów.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. *o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1421, ze zm.) – zwanej dalej „ustawą o biegłych rewidentach” zawód biegłego rewidenta polega na:

- 1) wykonywaniu czynności rewizji finansowej,
 - 2) świadczeniu usług atestacyjnych innych niż czynności rewizji finansowej, niezastrzeżonych do wykonywania przez biegłych rewidentów,
 - 3) świadczeniu usług pokrewnych
- zgodnie z krajowymi standardami wykonywania zawodu.

Zestawienie ww. przepisów prowadzi do wniosku, że biegli rewidenci są instytucją obowiązaną, natomiast obowiązki wynikające z przepisów „ustawy PPP/PFT” realizują w związku z wykonywaniem swojej działalności biegłych rewidentów. Określenie „podczas wykonywania działalności zawodowej” odnosi się do aktywnych zawodowo (w obszarze zakreślonym przez

art. 3 ust. 1 „ustawy o biegłych rewidentach”) biegłych rewidentów, nie zaś do osób świadczących pracę na innych stanowiskach, np. księgowych, dyrektorów finansowych itp.

Zestawienie ww. przepisów prowadzi również do wniosku, że biegli rewidentzi są instytucją obowiązaną w zakresie wykonywania działalności zawodowej biegłego rewidenta. Określenie „w zakresie” odnosi się wyłącznie do czynności wskazanych w art. 3 ust. 1 „ustawy o biegłych rewidentach” (wymienionych powyżej), nie zaś do czynności pobocznych typu prowadzenie szkolenia, czy przygotowywania arkuszy Excel.

W odniesieniu do kwestii związanych z formą wykonywania zawodu biegłego rewidenta, a co za tym idzie właściwym wskazaniem instytucji obowiązanej (biegły rewident czy firma audytorska) Departament Informacji Finansowej podziela pogląd wyrażony w piśmie z dnia 30 stycznia 2020 r., że zapisy „ustawy PPP/PFT”, „dyrektywy 2015/849” oraz „ustawy o biegłych rewidentach” wprowadzają wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie.

Zestawienie następujących przepisów:

- 1) art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. a) "dyrektywy 2015/849": „przepisy dyrektywy znajdują zastosowanie do osób fizycznych lub prawnych podczas wykonywania ich działalności zawodowej biegłych rewidentów.”
oraz
- 2) art. 3 ust. 2 i 3 oraz art. 46 i 48 ust. 1 ww. „ustawy o biegłych rewidentach”:
 - art. 3 ust. 2 ww. ustawy: „biegły rewident może wykonywać zawód jako:
 - 1) osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek, o której mowa w art. 46 pkt 1, lub
 - 2) wspólnik firmy audytorskiej, o której mowa w art. 46 pkt 2-4, lub
 - 3) osoba fizyczna pozostająca w stosunku pracy z firmą audytorską, o której mowa w art. 46, lub
 - 4) osoba fizyczna, w tym osoba prowadząca działalność gospodarczą, inna niż osoba, o której mowa w art. 46 pkt 1, która zawarła umowę cywilnoprawną z firmą audytorską, o której mowa w art. 46”.
 - art. 3 ust. 3 ww. ustawy: „biegły rewident wykonuje zawód w imieniu firmy audytorskiej”.
 - art. 48 ust. 1 ww. ustawy: „odpowiedzialność wobec badanej jednostki za przeprowadzenie badania ponosi firma audytorska zawierająca umowę o przeprowadzenie badania”,

może prowadzić do wniosku, że poza przypadkiem określonym w art. 3 ust. 2 pkt 1 „ustawy o biegłych rewidentach”, kiedy biegły rewident wykonuje zawód jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek, w pozostałych przypadkach instytucją obowiązaną powinna być firma audytorska w zakresie czynności wskazanych w art. 3 ust. 1 „ustawy o biegłych rewidentach”. Niemniej jednak z literalnego brzmienia przepisu „ustawy PPP/PFT” jednoznacznie wynika, że instytucją obowiązaną są biegli rewidentzi, nie zaś firmy audytorskie.

W odniesieniu do poruszonych w piśmie z dnia 31 lipca 2020 r. kwestii związanych z realizacją obowiązków określonych w art. 27 ust. 1 oraz 33 ust. 1 „ustawy PPP/PFT”, Departament Informacji Finansowej podziela pogląd, że z uwagi na specyfikę wykonywania zawodu i ograniczonego „ustawą o biegłych rewidentach” zakresu czynności biegłych rewidentów, biegli

rewidenci co do zasady należą do kategorii instytucji obowiązyanych narażonych w mniejszym stopniu na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.

W przypadku biegłych rewidentów, przygotowanie oceny ryzyka na podstawie art. 27 ust. 1 „ustawy PPP/PFT” może być zatem co do zasady przeprowadzone na podstawie czynników ryzyka wskazanych w ww. artykule, tj. co najmniej czynników ryzyka odnoszących się do klientów, państw lub obszarów geograficznych, produktów, usług transakcji lub kanałów ich dostaw, z uwzględnieniem analizy czynników ryzyka wskazanych w art. 43 ust. 2 ww. ustawy.

Niemniej jednak należy mieć również na uwadze, że wskazany w art. 27 ust. 1 ustawy katalog czynników ryzyka nie jest katalogiem zamkniętym i działania podejmowane przez instytucje obowiązywane, przy zmianie skali, charakteru, okoliczności prowadzonej działalności, powinny obejmować identyfikację i analizę również dodatkowych czynników ryzyka.

Ponadto, w ocenie Departamentu Informacji Finansowej, przepis art. 27 ust. 2 „ustawy PPP/PFT” (wskazujący, że „przy ocenianiu ryzyka instytucje obowiązywane mogą uwzględniać obowiązującą krajową ocenę ryzyka, jak również sprawozdanie Komisji Europejskiej, o którym mowa w art. 6 ust. 1-3 dyrektywy 2015/849”) nie wprowadza ograniczenia co do źródeł, które mogą być wykorzystane przez instytucje obowiązywane w procesie oceny ryzyka.

W celu uzyskania pełniejszej wiedzy dotyczącej ekspozycji na ryzyko oraz poszczególnych czynników ryzyka, instytucje obowiązywane powinny wykorzystywać dodatkowe źródła informacji.

Brak jest zatem ustawowego zakazu posiłkowania się przy ocenie ryzyka, czynnikami wskazanymi np. w Załączniku nr 1 „Przykłady obszarów powiązanych z poszczególnymi czynnikami ryzyka wskazanymi w art. 27 ust. 1 ustawy, które powinny być uwzględnione w procesie oceny ryzyka” do Stanowiska UKNF z dnia 15 kwietnia 2020 r. dotyczącego oceny ryzyka instytucji obowiązywanej.

Ustawa nie narzuca konkretnej metodyki, jaką należy zastosować w toku przygotowania oceny ryzyka. Instytucje obowiązywane mogą zastosować zarówno metody ilościowe, polegające na określeniu wartości skutku i prawdopodobieństwa materializacji danego ryzyka, jakościowe szacowanie ryzyka, które jest indywidualną oceną opartą m.in. na dobrych praktykach i doświadczeniu, jak również metody mieszane, wykorzystujące elementy metody jakościowej i ilościowej. Niezależnie od przyjętej przez instytucję obowiązaną metodyki, jej opis powinien być jednym z elementów oceny ryzyka.

W ocenie Departamentu Informacji Finansowej, w przypadku biegłych rewidentów co do zasady możliwa jest akceptacja tzw. minimalnego standardu metodycznego, o którym mowa w ww. Stanowisku UKNF, obejmującego 4 elementy:

- ocenę ryzyka inherentnego, czyli ryzyka występującego w sytuacji braku działań podjętych w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka i/lub ograniczenia jego efektów, w odniesieniu do każdego czynnika ryzyka wymienionego w art. 27 ust. 1 ustawy,
- wskazanie mitygantów ryzyka oraz poddanie ocenie ich efektywności,
- ocenę ryzyka rezydualnego, czyli ryzyka pozostającego po wprowadzeniu procedur kontroli ryzyka, mitygantów oraz po dokonaniu oceny ich efektywności,

- zdefiniowanie planowanych przez instytucję obowiązanych działań w celu zarządzania ryzykiem rezydualnym (o ile są planowane).

Odnosząc się do kwestii realizacji przez biegłych rewidentów obowiązku, o którym mowa w art. 33 ust. 2 i 3 „ustawy PPP/PFT”, uprzejmie informuję, że Departament Informacji Finansowej nie zgłasza zastrzeżeń do zaproponowanego sposobu dokumentowania rozpoznania ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę w przypadku np. badania sprawozdania finansowego.

Z poważaniem,

Zastępca Dyrektora
Departamentu Informacji Finansowej

Artur Kołaczek

¹⁾ Treść odnośnika publikujemy na końcu ustawy.

⁷⁾ Art. 3 ust. 1 zdanie końcowe dodane ustawą z dnia 19.07.2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1571), która wchodzi w życie 1.01.2020 r.